

Sygn. akt III CKN 557/98

P O S T A N O W I E N I E

Dnia 16 października 1998 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN - Z. Strus

Sędziowie: SN - G. Filcek (spraw.)

SN - Z. Kwaśniewski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 16 października 1998 r.

sprawy z wniosku E. P.

z udziałem B. W.

o stwierdzenie zasiedzenia

na skutek kasacji wnioskodawczyni

na postanowienie Sądu Wojewódzkiego w R.

z dnia 29 stycznia 1998 r., sygn. akt I Cz [...]

p o s t a n a w i a:

oddalić kasację.

U Z A S A D N I E N I E

Wniosek E. P. o stwierdzenie zasiedzenia z dniem 1 stycznia 1989 r. pasa gruntu wzdłuż granicy działek oznaczonych numerami [...]9 i [...]3 położonych w K. został odrzucony. Jako przyczynę zastosowania art. 199 § 1 pkt 2 kpc Sąd Rejonowy w R. przyjął „stan sprawy prawomocnie osądzonej”. Sąd stwierdził mianowicie, że wnioskodawczyni i uczestnik postępowania B. W. brali udział w postępowaniu o rozgraniczenie działek oznaczonych powyższymi numerami ewidencyjnymi, które to postępowanie zakończyło się prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w R. z dnia 8 października 1997 r. sygn. I Ns [...]. Sąd dokonał rozgraniczenia zgodnie z ustalonym stanem prawnym, wykazany aktami uwłaszczeniowymi wydanymi w odniesieniu do obu działek na podstawie ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. Nr 27, poz. 250 ze zm.). Sąd prowadził postępowanie dowodowe związane z twierdzeniami E. P., że jej poprzednicy prawni korzystali z pasa gruntu znajdującego się poza ogrodzeniem użytkowanej przez nich działki nr [...]9, zajął jednak stanowisko, że przeprowadzone dowody nie pozwalają uznać, by posiadanie poprzedników obecnej wnioskodawczyni uzasadniało ich uwłaszczenie w większym rozmiarze niż to nastąpiło. Nie uzasadniało też zasiedzenia przez nich powierzchni gruntu znajdującej się poza granicą ewidencyjną działki nr [...]9.

W związku z wynikami postępowania w sprawie o rozgraniczenie Sądy obu instancji rozpoznające niniejszą sprawę o zasiedzenie uznały, że zostały spełnione przesłanki przewidziane w art. 199 § 1 pkt 2 kpc, gdyż zachodzi identyczność podmiotów występujących w obu sprawach, a także tożsamość przedmiotu poddanego rozstrzygnięcia Sądu, którym był w obu sprawach zakres prawa własności E. P. i B. W. w odniesieniu do terminu działek [...]9 i [...]3.

Wnioskodawczyni złożyła kasację od postanowienia Sądu Wojewódzkiego w R. z dnia 29 stycznia 1998 r. w którym Sąd ten oddalił zażalenie wnioskodawczyni na odrzucenie jej wniosku o zasiedzenie. Skarżąca zarzuciła Sądowi naruszenie art. 199 § 1 pkt 2 kpc.

Wobec wniesienia kasacji od postanowienia kończącego postępowanie, ale nie rozstrzygającego co do istoty sprawy Sąd Najwyższy rozpoznał kasację na posiedzeniu niejawnym (art. 393⁸ § 2 kpc) i uznał, że zgłoszony w niej zarzut naruszenia art. 199 § 1 pkt 2 kpc jest bezpodstawny. Dochodząc do wniosku, że w sprawie o zasiedzenie własności nieruchomości wystąpił problem „powagi rzeczy osądzonej” uzasadniający odrzucenie wniosku, sądy obu instancji dokonały właściwej oceny stanu rzeczy występującego w tej sprawie i doszły do słusznego wniosku, że wyczerpuje on przesłanki określone w powołanym wyżej przepisie.

Uwzględniając art. 13 § 2 kpc, przewidujący odpowiednie stosowanie przepisów o procesie do innych rodzajów postępowania unormowanych w kodeksie postępowania cywilnego, należy zgodzić się ze stanowiskiem sądów obu instancji, że sprawa „o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami ... została już prawomocnie osądzona”. Tym samym jest bowiem rozstrzygnięcie o zasięgu prawa własności właścicieli sąsiadujących z sobą nieruchomości w sprawie o rozgraniczenie i w wytoczonej tuż po jej zakończeniu sprawie o zasiedzenie opartej na twierdzeniu, że upływ biegu zasiedzenia nastąpił przed wydaniem postanowienia określającego granice nieruchomości. O sprawie prawomocnie osądzonej w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 2 kpc nie można byłoby mówić wówczas, gdyby wniosek o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości opierał się na twierdzeniu, że bieg zasiedzenia rozpoczął się i upłynął po dokonanych rozgraniczeniach.

Nie można zgodzić się ze skarżącą, że przyjęciu stanu „powagi rzeczy osądzonej” sprzeciwiała się okoliczność, iż rozstrzygnięcia o rozgraniczeniu i o zasiedzeniu oparte byłoby na różnych podstawach prawnych (art. 153 i art. 172

kc). Identyczność podstaw prawnych nie jest objęta treścią art. 199 § 1 pkt 2 kpc nie jest zatem konieczną przesłanką zastosowania tego przepisu.

Powołany przepis wymaga tylko tożsamości przedmiotu postępowania i tożsamości stron, co niewątpliwie zachodziło w rozpatrywanym przypadku. W orzecznictwie Sądu Najwyższego i w literaturze przedmiotu wielokrotnie wskazywano, że o zawisłości sporu względnie „powadze rzeczy osądzonej” decyduje także cel poszukiwanej ochrony prawnej. Z tego powodu przyjmowano, że wytoczenie z jednej strony powództwa o świadczenie, z drugiej zaś powództwa o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego daje podstawy do zastosowania omawianego przepisu, chociaż - co jest oczywiste - rozstrzygnięcie w każdej z tych spraw opierałoby się nie tylko na różnych normach prawnych, ale należących ponadto do różnych rodzajów prawa. Odmiennność podstaw prawnych nie sprzeciwiała się zatem uznaniu, że wniosek o zasiedzenie dotyczył sprawy prawomocnie osądzonej.

W konsekwencji powyższych uwag Sąd Najwyższy, uznał wskazaną podstawę kasacji za nieusprawiedliwioną i postanowił jak w sentencji w oparciu o art. 393¹² kpc.

aw

jg